

Internationella Socialdemokraten

2014

”Det samhälle vi vill ha
skapar trygga människor
som orkar dela med sig av
det goda till varandra.”

Olof Palme 1986

**Filippinerna
efter
tyfonen**
sida 4

**Orback
möter
Löfven**
sida 8

**Seger för
jämställdhet
i Tunisien**
sida 13

4

Internationella Socialdemokraten 2014

7

16

11

Bosnier kräver förändring	3
Hjälpen har nått fram	4
Byråkrati och korruption försvårar återuppbyggnaden i Filippinerna	5
Otrygghet när Serbien privatiserar	6
Unga burmeser kämpar för demokrati	7
Stefan Löfven och Jens Orback: Världen går att förändra	8
Sister Namibia bekämpar våldet mot kvinnor	10
Apartheid där det hör hemma – på museum	11
Progressive Alliance – ett samarbete för framtiden	12
En av vår tids största tragedier	12
Tunisiens kvinnor vann maktkamp	13
Allt svårare att vara oliktankande i Egypten	14
En öppning mot väst i Belarus	14
Kampanj mot dödsstraff	15
Krönika: Solidariteten är alltid ömsesidig	16
Tävling – vinn Ingvar Carlssons bok	16

KORT OM PALMECENTRET

Olof Palmes Internationella Center bildades 1992 av Socialdemokraterna, Landsorganisationen och Kooperativa förbundet. I dag har Palmecentret 26 medlemsorganisationer vars representanter utgör styrelsen. Ordförande är Wanja Lundby-Wedin och generalsekreterare är Jens Orback. Huvudkansliet finns i Stockholm och har drygt 30 medarbetare. Palmecentret har också lokala kontor i Västra Balkan, Palestina och Sydafrika.

Postadress

Olof Palmes Internationella Center
Box 836
101 36 Stockholm

Telefon: 08-677 57 70

E-post: info@palmecenter.se

Hemsida: www.palmecenter.se

Palmecentrets solidaritetsfond: plusgiro 570-2

Internationella Socialdemokraten 2014

ges ut av Olof Palmes Internationella Center med ekonomiskt stöd av Sida. Sida har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens. Utgiven i april 2014.

Ansvarig utgivare

Jens Orback

Redaktörer

Berith Andersson Alphonse & John Runeson

Grafisk form

Pelle Olsson, pelle@ropson.se

Tryck

V-TAB Norrtälje

Missnöjet med politikerna är stort i Bosnien och Hercegovina, här vid en demonstration i Sarajevo i februari 2014.

Bosnier kräver förändring

– Jag vaknar varje morgon och tänker: ska jag bo kvar här eller ska jag lämna landet? Mina föräldrar går bara och hoppas på att jag ska flytta utomlands. Det säger Elma Bešlić, 24 år, och projektassistent hos ungdomsorganisationen Kult i Sarajevo.

TEXT: CHRISTINA BERGMAN, PALMECENTRET

Missnöjet med politikerna har länge varit stort i Bosnien och Hercegovina. Men det är först nu som människor har börjat protestera på allvar. Under våren 2014 har landet präglats av stora demonstrationer.

– När jag gick i skolan fick jag tidigt lära mig att inte ifrågasätta min lärare eller undervisningen utan bara sitta och lyssna och lära. Det var först när jag blev aktiv i Kult och senare projektassistent för ett av Palmecentrets projekt som jag lärde mig att tänka kritiskt. Men om man inte får lära sig det när man växer upp är det svårt som vuxen att

Elma Bešlić

agera självständigt och vara kritisk mot sitt samhälle. Jag tror att det är en av anledningarna till varför det har tagit så lång tid för människor här att faktiskt gå ut på gatorna och demonstrera.

När Elma gick i skolan hade eleverna olika läroplaner beroende på deras etniska tillhörighet. Så var det inte före kriget. Fredsavtalet från 1995 innebar en komplex indelning av Bosnien och Hercegovina i entiteter, kantoner och kommuner – alla med olika former av självbestämmande. Totalt finns tre presidenter, cirka 200 ministerier på olika nivåer och hela fjorton utbildningsministrar. Den här indelningen har försvårat varje försök att utveckla landet.

Många politiska partier har en etnisk profil. Det bidrar också till en krånglig politisk process. Ofta händer det att veton blockerar imple-

” Det var först när jag blev aktiv i Kult och senare projektassistent för ett av Palmecentrets projekt som jag lärde mig att tänka kritiskt.

menteringen av olika lagar och det är svårt att ställa ansvariga politiker till svars. Vid förra parlamentsvalet 2010 tog det 16 månader att tillsätta en regering på grund av internpolitiska konflikter och en komplicerad konstitution.

Dessutom finns korrupktion på alla nivåer i samhället. Landets många politiker tjänar mycket pengar och äger stora fastigheter som sticker i ögonen på vanliga bosnier.

Det här är bakgrunden till de omfattande protester som har skakat Bosnien och Hercegovina sedan början av februari. Protesterna började i Tuzla där fabriksarbetare har demonstrerat varje onsdag i ett års tid, bland annat mot att deras löner inte har betalats ut. Från Tuzla spred sig protesterna till andra delar av landet, och omfattade allt fler frågor och krav.

På flera orter har det skapats så kallade medborgarplenum, där människor samlas för att gemensamt besluta om politiska krav riktade mot beslutsfattare. Och de är tyd-

liga med vad de vill. Medborgarna kräver på flera håll att de lokala regeringarna avgår och att en oberoende granskning av alla regionala och kommunala institutioner genomförs.

Demonstrationerna samlar människor i alla åldrar. De delar en enorm frustration över den ekonomiska och sociala situationen i landet. Frustrationen hos arbetaren som inte sett röken av sin lön på tolv månader och pensionären som får en pension på 160 euro i månaden. Frustrationen över en arbetslöshet på dryga 40 procent och nära 60 procent för unga.

Bosnien och Hercegovina behöver reformeras. Många bosnier talar om behovet av politiker som kan bekämpa korrupktion på ett systematiskt sätt. När jag pratar med Elma säger hon att hon längtar efter ledare som vågar förändra samhället, i stället för att bara anpassa sig till systemet. Därför är det viktigt att medborgarna fortsätter att ställa krav på politikerna. De förtjänar politiker som tar sitt uppdrag på allvar och arbetar för bättre levnadsvillkor och mindre fattigdom. 🌐

PALMECENTRET I BOSNIEN OCH HERCEGOVINA

Palmecentrets samarbetsorganisationer i Bosnien och Hercegovina bidrar till att utbilda människor för att stärka deras möjligheter att aktivt delta i, och ha inflytande över, sina lokala samhällen. Folklig och politisk organisering behövs för att en positiv samhällsutvecklingen ska kunna ske i landet. Därför arbetar Palmecentret med organisationer som tar tillvara ungdomars, kvinnors och arbetares rättigheter.

Fartyget har sedan tyfonen legat rakt på ett bostadsområde i Tacloban.

BILD: JONATAN KARRESKOG

Hjälpen har nått fram

När tyfonen Haiyan drog in över Filippinerna inledde Palmecentrets samarbetsorganisation Active Citizenship Foundation (ACF) en omfattande hjälpinsats. De distribuerade mat, dricksvatten, kläder, filtar och mediciner och upprättade provisoriska sjukvårdscentraler i drabbade områden.

TEXT: JONATAN KARRESKOG, PALMECENTRET

Över 500 volontärer organiserade sig, sjuksköterskor, läkare, arkitekter och inte minst studenter som packade matpaket och dricksvatten. Fem månader efter att tyfonen slog till arbetar ACF med att bygga upp de raserade samhällena igen.

Arnold Tarrobago

– Eftersom förödelsen är så stor har vi inte möjlighet att arbeta med alla områden som har drabbats. Vi har koncentrerat oss på områden som inte har fått någon hjälp av regering eller internationella organisationer, och där det finns organiserade grupper som vi kan samarbeta med för att förankra

BILD: JONATAN KARRESKOG

Josephine Jecino Bendigo och Ernesto Jecino har skänkt 1500 kvadratmeter mark i byn Cabalawan i utkanten av Tacloban. Där ska bostäder till 15 familjer byggas. ACF står för material och byns innevånare hjälps åt att bygga husen. – Översvämningen förstörde vårt hus. Nu bor vi under en presenning. Men vi vill att fler ska få möjlighet att bygga upp sina hus igen och därför ger vi bort marken, säger Ernesto Jecino.

processen. Överallt där vi arbetar har de flesta byggnader förstörts, förutom alla hem även förskolor, skolor, vårdcentraler och kommunala byggnader, säger Arnold Tarrobago Villa, koordinator för ACF:s hjälpinsatser.

Sulangan i östra Filippinerna är en av de byar som ACF nu hjälper till att bygga upp. Där har ett fyrtiotal fiskare ett kooperativ sedan 1990.

– I stort sett alla fiskebåtar blev totalför-

BILD: JONATAN KARRESKOG

Fiskarkooperativet i Sulangan blev av med de flesta av sina båtar när tyfonen drog in över byn.

BILD: JONATAN KARRESKOG

störda i tyfonen, bara åtta finns kvar. Utan båtar kan vi inte försörja oss, utan inkomster kan vi inte laga våra hus. Allt beror på båtarna, säger en av kooperativets fiskare under ett möte med ACF.

Fiskarkooperativet i Sulangan ska få nya båtar av glasfiber, i stället för de gamla av trä.

”

Genom att stödja kooperativ med fungerade interndemokrati garanterar vi att medlen kommer många till del.

förmögenhet för de flesta invånare i Sulangan.

– Genom att stödja kooperativ med fungerande interndemokrati garanterar vi att medlen kommer många till del. Organisering är viktigt både för samhällets egen funktion och för förmågan att utkräva ansvar av staten. I den här byn får både ett kooperativ och den lokala administrationen hjälp, säger Arnold Tarrobagó Villa. 🌐

PALMECENTRET I FILIPPINERNA

Facklig organisering och folkbildning är Palmecentrets fokus i Filippinerna. Våra partners har skapat landets första gemensamma fackliga paraplyorganisation: Sentro. Den kan utmana en ofta korrupt verklighet med problem som dåliga arbetsvillkor, långa arbetsdagar och låga löner.

Byråkrati och korrupktion försvårar återuppbyggnaden i Filippinerna

”Återuppbyggnad fast bättre”. Så lyder den filippinska regeringens slogan för återuppbyggnadsarbetet efter jättetyfonen Haiyan, som drabbade Filippinerna den 8 november 2013. Fem månader senare är det svårt att se hur en sådan återuppbyggnad ska kunna förverkligas inom rimlig tid.

TEXT: VIKTORIA SVENSSON TORDENBORN, PALMECENTRET

Tyfonen slog till i ett politiskt vakuum, precis mellan lokalvalen den 29 oktober och de nya lokalpolitikernas tillträde den 1 december. I många kommuner uppstod förvirring kring vilka ledare man skulle vända sig till. Och de lokala politikerna och deras familjer hade inte sällan drabbats själva.

Med hjälp av internationella organisationer genomfördes stora hjälpinsatser och i dag råder ingen svält eller akut brist på sjukvård. Men fortfarande finns samhällen som är nästan lika ödelagda som i slutet av förra året.

I mars 2014 avslutas regeringens matleveranser. Det motiveras med att lokala myndigheter ska prioritera människors självförsörjning. Men Jonas Abuda, från det socialdemokratiska partiet Akbayan, menar att bristen på försörjningsmöjligheter är akut, och att det inte löser några problem att strypa leveransen av mat. I storstaden Tacloban, som är provinsens modernaste och ekonomiskt viktigaste stad, ligger fortfarande 70 procent av alla företag nere på grund av förstörelsen. På landsbygden har fiskarna förlorat sina fiskebåtar och jordbrukarna sina kokospalmer. Ett fåtal har kunnat plantera nya palmer, men det tar sju till åtta år innan de bär frukt.

– Människorna här var de fattigaste i hela Filippinerna redan före katastrofen. Nu har de förlorat allt. Både nationella myndigheter och internationella organisationer finns på plats, men det är fortfarande inte tillräckligt för att bygga upp vårt samhälle igen, säger Jonas Abuda.

Ansvar för återuppbyggnaden på nationell nivå är uppdelat mellan olika departement med separata budgetar och mandat. Det leder till att ett enda ärende, som en ansökan om att bygga ett hus, måste behandlas av fyra olika departement. En koordinerad nationell återuppbyggnads-

strategi saknas fortfarande, och samordningen saknar mandat att påverka budgeten. I många byar känner lokalpolitikerna inte ens till att man kan ansöka om stöd från regeringen. Samtidigt har privata storföretag,

som Coca-Cola, fått i uppdrag att ansvara för återuppbyggnaden i vissa områden.

President Benigno Aquino har också kritiserats för regeringens bristfälliga beredskap och långsamma svar på katastrofen. Den senaste stora opinionsundersökningen, som genomfördes i december, visar att befolkningen uppskattade de internationella organisationernas katastrofinsatser mer än regeringens.

Detta eftersom de internationella organisationerna var först på plats. Men presidentens stöd bland folket är trots det fortfarande starkt och majoriteten uppgav i december att de var nöjda med regeringens distribution av mat, vatten och mediciner.

En politiker som däremot har dalat i opinionsundersökningarna i sviterna av tyfonen är inrikesminister Mar Roxas. Detta efter att en inspelning läckte till media där Roxas tycks säga till borgmästaren i Tacloban att han inte kunde räkna med snabb hjälp efter tyfonen. Skälet var borgmästarens familjetillhörighet. Det var den filippinska klanpolitiken – en handfull mäktiga familjer dominerar den ekonomiska och politiska makten – som gjorde sig gällande också i tider av katastrof.

Konsekvenserna av tyfonen får numera väldigt lite utrymme i filippinsk media. Men kraven på transparens och minskad byråkrati växer bland befolkningen. I ett land med mycket korrupktion finns en utbredd känsla bland befolkningen att det finns resurser som inte kommer dem till del. Men fortfarande är det för tidigt att säga hur tyfonen kommer att påverka den filippinska politiken på längre sikt och nästa val som äger rum 2016. 🌐

Statsägda Fabrika Vagona i Kraljevo har gått från 4 600 anställda till 750 i dag. Fabriken står stilla på grund av en strejk i protest mot att löner inte har betalats ut på flera månader.

BILD: THOMAS LUNDIN

OTRYGGHET NÄR SERBIEN PRIVATISERAR

Serbiens ekonomi lider fortfarande av sviterna av den globala finanskrisen. Arbetslösheten är över 20 procent. Samtidigt fortsätter regeringen att genomföra omfattande privatiseringar och lägga nya lagförslag som inskränker arbetarnas rättigheter.

TEXT: THOMAS EDIN, PALMECENTRET

Efter upplösningen av det kommunistiska Jugoslavien har Serbien genomgått omfattande strukturella reformer. Framför allt handlar det om att stora delar av industrisektorn har privatiserats. Men nu sprider sig oron för att privatiseringstrenden ska spilla över till Serbiens el-, värme- och vattenförsörjning.

Internationella arbetsorganisationens (ILO) koordinator i Serbien, Jovan Protić, menar att landet är i behov av reformer för att utvecklas.

– 103 000 människor arbetar i dag i statliga

industrier som inte ens går runt. Det statliga ägandet är för dyrt och politikerna har inte vågat att sätta stopp för stödet till dessa industrier av rädsla för att förlora röster från arbetarna, säger han.

Men det som sker nu kan beskrivas som en chockterapi. Regeringen har fryst nyanställningar i större delen av den offentliga sektorn – för två år framöver. Det får stora konsekvenser, särskilt för unga och nyutexaminerade. Från regeringshåll motiveras det som nödvändigt för att Serbien ska kunna närma sig EU.

Att industrin är produktiv och konkurrenskraftig är en förutsättning för Serbiens långsiktiga utveckling, inte minst för att kunna förbättra välfärden. Samtidigt har många privatiseringar skett under suspekta former och företag har sålts till kortsiktiga ägare.

Den autonoma fackföreningen för anställ-

da i kommunal sektor och fastighetsskötsel, Sindkom, motsvarigheten till svenska Kommunalarbetsförbundet, är kritisk till privatiseringsivern.

– Många företag har sålts för vrakpriser till nya ägare som har saknat ambition att driva dem vidare. I stället har de gjort stora vinster genom att sälja av företagets materialförråd och tillgångar. Det är inte ovanligt att företag har lagts ner, inte på grund av ineffektivitet eller konkurrens, utan för att någon såg ett guld-

läge att göra snabba pengar, säger Dejan Vujanic, som arbetar på Sindkoms kontor i Belgrad.

Det har varit svårt för Sindkom och de andra fackföreningarna att påverka privatiseringarna. Mer framgångsrika har de varit när det gäller de nya lagändringar som skulle innebära lägre sjuk- och semesterersättning och en kraftig försvagning av anställningsskyddet.

– Vi organiserade oss och genomförde stora strejker i protest mot de här anti-fackliga lagarna och strejkerna satte

så stor press på regeringen att lagändringarna fick läggas på is, säger Dejan Vujanic.

Nu förbereder sig facken inför kommande privatiseringar. Bland annat genom att informera de arbetare som berörs om deras rättigheter och möjlighet att påverka sin situation. 🌐

”

Många företag har sålts för vrakpriser till nya ägare som har saknat ambition att driva dem vidare.

PALMECENTRET I SERBIEN

Palmecentret driver fyra projekt i Serbien i samarbete med LO-distriktet i Västsverige, IF Metall Östergötland och IF Metall Göteborg. Målet är att landets arbetare ska bli medvetna om sina rättigheter och ha större möjligheter att utkräva dem. Projekten syftar också till att öka inflytandet för ungdomar och kvinnor för att de ska kunna spela en större roll i det fackliga arbetet och på arbetsplatserna.

Varje år antas cirka 30 elever till den nio månader långa utbildningen i bland annat samhällskunskap, burmesisk historia och feminism.

Unga burmeser kämpar för demokrati

Fram till nyligen har politisk opposition varit olaglig i Burma. Men sedan ett par år har vissa steg tagits mot demokratisering i landet. Nu börjar den demokratiörelse som länge har varit verksam i exil att arbeta innanför Burmas gränser. Det gäller också för den skola för unga burmesiska demokratiaktivister som SSU stöder sedan 2011.

TEXT: JOHANNA KVIST, SSU:S VOLONTÄR PÅ SKOLAN HÖSTEN 2013

Skolan startades av Socialdemokraternas systerparti Democratic Party for a New Society (DPNS) tillsammans med SSU. DPNS var ett av de största demokratiska partierna i det senaste demokratiska valet i Burma 1990. Partiet förbjöds strax efter valet. Sedan dess har det arbetat från Mae Sot på den thailändska sidan av gränsen mellan Burma och Thailand.

– DPNS:s ungdomsförbund Youth for a New Society (YNS) startades av elever som gått på skolan som SSU stöder. Och de har påverkat DPNS i en positiv riktning, särskilt när det gäller att sätta jämställdhet på parti-

ets agenda. Ordföranden och vice ordföranden för YNS är kvinnor och det är inte helt vanligt i burmesisk politik. Med Aung San Suu Kyi som undantag, säger Frida Perjus, handläggare för Asien på Palmecentret.

För SSU är jämställdhetsperspektivet viktigt. Stora delar av undervisningen kretsar kring genus och feminism. I Burma finns en strukturell diskriminering av kvinnor, äktenskapslagstiftningen är patriarkal och våld mot kvinnor är vanligt förekommande.

Varje år jobbar en volontär från SSU i tre månader på skolan med att undervisa i genus och socialdemokrati. Förutom undervisning på dagtid sker också läsläsning på kvällstid. Där har eleverna möjlighet att arbeta med olika uppgifter men mycket tid går också till samtal och diskussioner. Det finns inget rätt och fel. Ofta vill eleverna prata om sådant som tystas ned inne i Burma.

PALMECENTRET I BURMA

Utvecklingen i Burma har den senaste tiden varit positiv men mycket återstår att göra. Palmecentret utbildar och stärker de som arbetar för ökad demokratisering: kvinnor, unga, arbetare och företrädare från olika etniska grupper.

Några exempel:

Student and Youth Congress of Burma som utbildar framtidens kvinnliga ledare

Burmese Women's Union som stödjer arbetare som för första gången organiserar sig i fackföreningar

Human Rights Defenders and Promoters som arbetar för mänskliga rättigheter.

En av de viktigaste delarna av undervisningen är att uppmuntra eget tänkande. Fokus läggs vid att formulera och motivera sin åsikt. Och med kunskap växer självförtroendet hos eleverna. Då stärks både de och den burmesiska demokratiörelsen.

– Jag har lärt mig saker här som jag aldrig tidigare har funderat över. Inte minst om hur samhället är uppbyggt och kan byggas upp. Den kunskapen tar jag med mig hem till Burma. Där fortsätter kampen för demokrati, säger en elev som vill vara anonym och som gick på skolan 2013.

Burma har tagit steg mot demokratisering under de senaste åren: censurlagarna har lättats, fackförbund och andra organisationer har tillåtits, politiska fångar har släppts.

”

Jag har lärt mig saker här som jag aldrig tidigare har funderat över. Inte minst om hur samhället är uppbyggt och kan byggas upp.

Men den här utvecklingen har varit styrd uppifrån. Fortfarande sitter ledare från den ökända militärjuntan vid makten. Därför finns en oro hos många demokratiaktivister för att regeringen ska rulla tillbaka utvecklingen. Men ju starkare de oberoende organisationerna blir i det burmesiska samhället, desto svårare skulle det vara att stoppa den demokratiska utvecklingen.

Därför är det bra att skolan nu flyttar från Mae Sot till Rangoon. SSU:s Burma-projekt handlar om att stärka den burmesiska demokratiörelsen och dess ungdomar. Det görs allra bäst på plats inne i Burma. 🌐

Därför är det bra att skolan nu flyttar från Mae Sot till Rangoon. SSU:s Burma-projekt handlar om att stärka den burmesiska demokratiörelsen och dess ungdomar. Det görs allra bäst på plats inne i Burma. 🌐

BILD: YLVA SÄFVELIN

Världen går att förändra

– Jag blev väldigt ledsen när Robert Kennedy mördades, då var jag 11 år. Jag kommer ihåg att jag kom hem från skolan när han hade blivit skjuten och frågade mamma: hur gick det? Nej, han dog, svarade hon. För mig stod han för hopp och för någonting ljusst. Så länge jag kan komma ihåg har jag varit internationellt intresserad. Och tack vare Olof Palme utvecklades det intresset. Inte minst i samband med att Sovjetunionen invaderade Tjeckoslovakien och så Vietnamkriget förstås.

TEXT: JAN SÖDERSTRÖM

Det säger Stefan Löfven. Vi träffas på Palmecentrets generalsekreterare Jens Orbacks rum för att samtala om internationellt engagemang och hur arbetarrörelsen med sina värderingar kan bidra till utveckling och välbefinnande i andra länder. Vilket är själva utgångspunkten för Palmecentrets arbete. För Löfven är detta hemmaplan efter flera år som internationellt ansvarig i IF Metall.

Samtalet börjar i Ukraina. Efter årtal av avspänning sveper nu en kall vind åter in över världspolitiken. Den påminner också om sambandet mellan demokrati och utveckling, menar Löfven:

– Det är mångfacetterat. Du har nu den politiska splittringen i landet, rysktalande på Krim som kräver mer av självständighet och vill vara närmare Ryssland. Du har ett land som har otroligt svåra ekonomiska problem. Du har korruption. För att bygga en rättsstat, en demokratisk stat, är det ett otroligt viktigt arbete att förebygga den typen av problem. Där har svenskt bistånd varit framgångsrikt genom åren.

– Det andra är vikten av det konstanta fredsarbetet, att hålla en dialog levande hela tiden, för att undvika att konflikten eskalerar till våld. Det är just nu vi måste tänka ännu mer på fredsarbetet, det aktiva arbetet i FN för fred, för nedrustning, inte minst av kärnvapen. Fredsarbetet måste få en helt annan nivå än den här regeringen har levererat.

Jens Orback: Jag håller med Stefan om att det är mångfacetterat. Också när det gäller möjligheterna till lösningar. Allt ifrån en önskan om att FN hade våldsmonopol, eller i alla fall ett

bättre fungerande säkerhetsråd, till att ha ett aktivt civilsamhälle vilket jag ser som den demokratiska infrastrukturen.

– Det var beklagligt att den borgerliga regeringen så snabbt tog bort möjligheten att ha ett civilsamhällesstöd och demokratistöd till Ryssland. Men vi lyckades tjata tillbaka lite. För det gäller att skilja på den ryska regeringen och det ryska folket som jag tycker får lida en del av rysk-demoniseringen i svenska medier.

Under 2013 betalade Sverige ut 24 miljoner kronor till stöd för demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland. Detta att

BILD: YLVA SÄFVELIN

”

Om jag ska kondensera det som Palmecentret gör i ett ord så är det organisering – att ge människor möjlighet att organisera sig, påverka sitt samhälle och därmed förändra sina liv.

jämföra med 2006 då Sverige gav 495 miljoner kronor till samarbetsprojekt i Ryssland. Visserligen gick dessa miljoner även till att främja säkerhetsgemenskap, socialt hållbar ekonomisk omvandling och miljömässigt hållbar utveckling, men 74 av miljonerna gick till stöd för demokratiska processer.

Stödet togs upp på nytt 2010, men nu i betydligt mindre skala.

Stefan Löfven: Jag var ordförande i IF Metall när man tog bort civilstödet till Ryssland. Vi hade jättebra kontakter och projekt med ryska fackföreningar. Det är klart att de är otroligt viktiga när man ska bygga en demokrati.

– Fackliga organisationer är för mig avgörande för att du ska kunna ha en riktigt fungerande demokrati. Att löntagare, både ”blue collar” och ”white collar”, kan organisera sig och få teckna kollektivavtal. Det är fundamentet vill jag påstå.

– Jag kommer aldrig att glömma när the Machinists, som organiserar Boeing-arbetare i USA, sa till oss: Vi ska ha bra fackliga kontakter i hela världen men så är det några länder som vi vill ha lite mer kontakter med. Tyskland, för där har du världens starkaste fackföreningar, Japan och så det där landet där uppe, Sverige. Er vill vi ha jättenära kontakter med för ni har

BILD: YLVA SÄFVELIN

”

Fackliga organisationer är för mig avgörande för att du ska kunna ha en riktigt fungerande demokrati. Att löntagare, både ”blue collar” och ”white collar”, kan organisera sig och få teckna kollektivavtal. Det är fundamentet vill jag påstå.

gjort någonting viktigt och det är det facklig-politiska arbetet. Det var en eye-opener.

Jens Orback: Om jag ska kondensera det som Palmecentret gör i ett ord så är det organisering – att ge människor möjlighet att organisera sig, påverka sitt samhälle och därmed förändra sina liv. Vi på Palmecentret vill vara till för våra medlemsorganisationer så att de kan diskutera och dela den lärdomen med fackföreningar och bildningsförbund, politiska partier och andra organisationer runt om i världen. Det finns ett stort sug efter det.

– Inte minst med den nya fattigdomsgeografi som vi ser utvecklas i världen i dag, där nästan 75 procent av alla de som lever i fattigdom bor i medelinkomstländer. Alltså länder som blir rikare men där de allra fattigaste fortfarande bor. För att komma till rätta med det måste det till en inkomstutjämnning, att bekämpa klyftorna. Det kan vi göra genom organisering. Det finns de, som Hans Rosling och biståndsministern, som nu talar om att vi ska inrikta vårt arbete på de fattigaste länderna. Men vi ska inte hjälpa länder. Vi ska hjälpa människor och de flesta människor som lever i fattigdom bor i medelinkomstländer.

Det är i allra högsta grad en socialdemokratisk syn på utveckling.

– Ja, det handlar om pensioner, socialförsäkringar. Det är lättare, tror jag, att gå ut i strejk om jag vet att mamma eller pappa har en liten pension och om mitt barn kan gå kvar i

skolan, även om jag nu förlorar jobbet om jag går ut och kräver mänskliga rättigheter på arbetsplatsen, säger Orback.

Stefan Löfvens stora internationella politiska projekt, ”A New Global Deal” – ett nytt globalt handslag mellan arbete och kapital – bygger på denna idé.

Det svenska Saltsjöbadsavtalet ville komma till rätta med de kraftiga motsättningarna mellan arbete och kapital, med risken för en negativ spiral av allt mer utnyttjad arbetskraft och okontrollerbara strejker.

– Det gjordes en deal som skapade en uppsättning grundregler för relationerna på svensk arbetsmarknad. Det satte ramar för både kapital och arbete att söka konsensus, inte konflikt.

För Sverige blev det nyckeln till framgång under efterkrigstiden. Det är ett koncept som kan spridas över världen, enligt Löfven, som i oktober 2013 samlade 150 delegater från 45 länder i riksdagen inom ramen för det nya nätverket ”Progressive Alliance” för att prata om detta.

– Min poäng är inte att vi kan översätta den svenska modellen globalt. Men jag anser att det finns ingredienser som vi kan använda. Lösningar som alla – kapital, arbete och samhället – tjänar på, sa Löfven vid mötet i oktober.

Löfven drar paralleller till Olof Palme som inspirerar till ett internationellt engagemang och till insikten att lilla Sverige kan göra skillnad i den stora världen.

– Jag brukar säga att han tog Sverige ut i världen, men han tog in världen till Sverige också. En statsminister från ett så litet land som får ett så pass stort genomslag. Självförtroende och mod är viktigt i den globala ekonomin.

– Det är också därför som jag har lanserat det här med en global deal. Det bygger på samma tanke. Vi får aldrig fastna i att nu är det de här förutsättningarna, vi kan inte göra något. Det är det farligaste tillståndet av alla. Jag känner fortfarande inspirationen från honom i det.

– När vi i dag gör insamlingar för Syriens folk, när vi håller seminarium på ABF om ett fritt Palestina, när vi driver på internationellt för ett erkännande av Västsahara – i allt vårt arbete för den internationella solidariteten påminns vi att världen i dess svårgreppbarhet och storhet trots allt går att förändra.

– Det gäller bara att se vad som är möjligt och vad som är politikens roll. Som Jens säger, vi har människor som lever i fattigdom. Det är inte av Gud givet. Jag satt precis och läste om FN:s millenniemål. Vart nionde barn, söder om Sahara, upplever inte sin femårsdag. Det går att göra någonting åt det.

Jens Orback: Jag kom hem från Sydafrika härom dagen. Där diskuterade vi bland annat vad som är skäligt att man har som levnadsinkomst för att kunna leva ett värdigt liv. Det kunde också vara ett underlag för arbetsmarknadens parter att man har en sådan diskussion över hela världen, då har man en plattform för decent work in an global deal.

Vad står överst på den utrikespolitiska agendan om du blir statsminister?

Stefan Löfven: Hade vi suttit i regeringen hade Ukraina tagit stor del av vår tid naturligtvis. Det vi definitivt vill ha mer av är FN-engagemang. Den här regeringen har släppt det, därför kom vi sist av kandidaterna till FN:s råd för mänskliga rättigheter. Det finns för lite engagemang för FN och för nedrustningsarbete. Det ska mycket högre upp på dagordningen. 🌐

Sister Namibia bekämpar våldet mot kvinnor

BILD: MÅRTEN LÖFBERG

Vida de Voss och Sewelius Berg.

– Hon bad om det.

Det var pojkvännens ord sedan han med sex knivhugg mördat Tiffany Lewin, 22 år, och mor till två barn. Själv låg han på sjukhus efter skador han fått då ett av barnen, en fyraåring, med en kniv försökte rädda sin mamma.

TEXT: TOMMY SVENSSON

Hon blev det femtonde offret på bara två månader i vad som Namibias regering beskriver som en epidemisk våg av våld mot kvinnor.

Mordet ägde rum bara några dagar före den av regeringen utlysta Nationella bönedagen för att uppmärksamma det könsrelaterade våldet.

I staden Katutura samlades 10 000 människor på den fullsatta stadion Sam Nujoma för att be och manifestera mot våldet.

Namibias finansminister talar om ”moralisk dekadens”. Kvinnoorganisationer vädjar om att regeringen ska utlysa undantagstillstånd.

En av de organisationer som bekämpar det ökande våldet mot kvinnor i landet är Sister Namibia, samarbetspartner till Palmecentret och ABF Göteborg.

– Vi är en feministisk organisation som arbetar för jämställdhet och har sedan starten 1989 bedrivit en mängd olika kampanjer. Men nu är vi helt inriktade på att arbeta mot kvinnovåldet, berättar Vida de Voss som förestår centret.

Vi träffas på en konferens i Sydafrikas huvudstad Pretoria där Palmecentrets samarbetsorganisationer i Namibia, Sydafrika och Zimbabwe utbyter erfarenheter med varandra och med sina svenska partners.

Sister Namibia är kända över hela södra

Afrika, men har bara tre anställda på centret i Windhoek, Namibias huvudstad. Utan stödet från Palmecentret och ABF skulle de ha svårt att bedriva sin verksamhet.

– Vi vill gärna fortsätta samarbetet, säger Sewelius Berg, ABF Göteborg. Kampen för jämställdhet och mot könsrelaterat våld är ju viktiga frågor även hemma hos oss och det är viktigt att utbyta erfarenheter.

– Under våren ska vi anordna gemensamma kurser i ledarskap och stärka vår kapacitet. Vi har stor nytta av den kompetens som finns hos Palmecentret, framhåller Vida de Voss.

Hon har ingen förklaring till varför våldet mot kvinnor ökat så dramatiskt under senare år i Namibia.

– Det är helt vansinnigt, säger hon. Visst måste man gå till botten med sociala och ekonomiska problem, men nu måste vi framför allt gå samman för att stoppa våldsspiralen.

Hon anser att det är hoppfullt att regeringen och hela samhället erkänner våldet mot kvinnor som ett stort problem. President Hifikepunye Pohamba som tog initiativet till den Nationella bönedagen säger också att lagarna måste skärpas.

– Sister Namibia arbetar framför allt med att förebygga våldet. Vi måste stärka kvin-

”

Vårt huvudmål är att hjälpa kvinnorna, men vi kan inte göra det om vi inte också kommer till tals med männen.

norna så att de tidigt kan se tendenser till våld hos sina pojkvänner och män så att de kan förhindra att de drabbas.

Sister Namibia arbetar i nätverk med liknande organisationer, ger ut en feministisk tidskrift och andra publikationer, ordnar utbildning och träffar för kvinnor – men också för män.

– Vårt huvudmål är att hjälpa kvinnorna, men vi kan inte göra det om vi inte också kommer till tals med männen. Det handlar om att ändra attityder och låsta könsroller.

Hon framhåller att det inte handlar om att enbart tala om för kvinnor att de måste vara försiktiga eller för den delen lära sig självförsvar.

– Vi måste få kvinnor men framför allt män att uppföra sig och visa respekt för varandra. Det handlar också om hur vi uppfosttrar våra söner och döttrar, säger hon. 🌐

Läs mer på www.sisternamibia.org

PALMECENTRET I NAMIBIA

Palmecentret utökar i år sin verksamhet i Namibia. Projekt genomförs tillsammans med IF Metall, Unga Örnar, ABF Göteborg och ABF Småland. I fokus står fackliga rättigheter och kvinnors deltagande.

– Namibia är kanske Afrikas mest demokratiska land men har samtidigt ett svagt civilsamhälle, säger Mårten Löfberg, ansvarig för Namibia och Zimbabwe på Palmecentret.

Han framhåller också att Namibia är ett av världens mest ojämlika länder. Därför är det beklagligt att flera biståndsorganisationer dragit sig ur landet och att Sverige upphört med direktbistånd till landet.

– Det finns stora behov i Namibia. Palmecentrets samarbetspartners uppskattar verkligen vår närvaro.

BILD: BRAM LAMMERS

En valarbetare utanför Nelson Mandelas hus i Soweto, Johannesburg.

APARTHEID DÄR DET HÖR HEMMA – PÅ MUSEUM

Ingången till apartheidmuseet i Johannesburg i Sydafrika består av två grindar. På den ena står det "whites" och på den andra "non-whites". På biljetten anges vilken ingång du ska ta, slumpmässigt förstås.

TEXT: TOMMY SVENSSON

Det blir en omedelbar påminnelse om det absurda och brutala system som höll majoriteten av befolkningen som andra klassens medborgare i sitt eget land. Den onda berättelsen.

Om detta talade Olof Palme i sitt sista tal, på Folkrikdagen mot apartheid en vecka innan han mördades i februari 1986.

"Jag har valt att mycket sakligt tala om vad apartheid faktiskt är och på samma sätt mycket sakligt tala om vad vi gör.

I grunden är detta en djupt emotionell fråga, som djupt rör våra känslor, därför att det är ett sådant sällsynt vedervärdigt system. Allt på grund av att det för människors hudfärgs skull lämnar dem till en fattig tillvaro. Det är en skam för världen så länge detta system består."

Nu är apartheid där det hör hemma – på museum. Men där finns inte bara grymheten och motståndskampen redovisad.

Trotsigt reser sig sju pelare mot skyn – en symbol för det nya Sydafrikas konstitution, kallad den mest demokratiska i världen, och

Julius Malema har vunnit stöd bland annat genom att förespråka ett förstatligande av gruvindustrin.

BILD: BRAM LAMMERS

de sju ledord som ska bära mot framtiden: demokrati, jämlikhet, försoning, mångfald, ansvar, respekt och frihet.

Det är nog ingen tillfällighet att president Jacob Zuma valde att hålla val i början av maj i år. Då är det i dagarna tjugo år sedan landet höll sitt första fria val; den 27 april firas sedan dess som Frihetens dag. Valet blev en stor seger för motståndsrörelsen ANC och den 10 maj kunde Nelson Mandela

tillträda som president. Minnet av detta ska överskugga den besvikelse många väljare känner över utvecklingen på senare år.

När presidenten utlyste valet angavs också det tema som det regerande ANC går till val på: "We have a good story to tell" löd ett återkommande mantra i talet.

Visst har man en god berättelse att förmedla. Nära fyra miljoner av de fattigaste har fått gratis bostäder med vatten, avlopp och elektricitet. Skolor och hälsovård har byggts. Omfattande sociala insatser görs för att lindra tillvaron för de mest utsatta. Och inte minst – alla medborgare har demokratiska fri- och rättigheter, inte enbart "whites".

Men arvet från kolonialism och apartheid är tungt. Sydafrika är ett av världens mest ojämlika länder och klyftorna växer. Trots den "goda berättelsen" är arbetslösheten hög, särskilt bland de unga, ekonomin knakar, korruption florerar – inte minst inom ANC – och brottsligheten är en farsot.

Lägg därtill att president Zuma är impopulär – minns hur han buades ut på minneshögtiden för den avlidne landsfadern Nelson Mandela – och att stödet för ANC inom fackföreningsrörelsen sviktar. Kan verkligen ANC efter tjugo års regerande behålla greppet om väljarna?

Ja, säger både partiföreträdare och andra bedömare och gissar att ANC får strax över 60 procent – en tillbakagång men ändå en stabil majoritet. Det finns helt enkelt inget trovärdigt regeringsalternativ. Näst största parti blir förmodligen liberala Demokratiska alliansen (DA) med 15 till 20 procent.

Ironiskt nog kommer den politiskt besvärligaste utmaningen från den tidigare ungdomsledaren inom ANC Julius Malema och hans Economic Freedom Fighters, EFF. Med en militant vänsterretorik lockar han väljare bland de mest utsatta.

Det var Malema som låg bakom den vänsterrevolt inom ANC som ledde till att tidigare presidenten Thabo Mbeki fick avgå för att så småningom efterträdas av Jacob Zuma.

På sikt är nog splittringen inom den fackliga centralorganisationen Cosatu allvarligare. Det mäktiga och vänsterinriktade metallfacket Numsa har för första gången sagt att de inte stöder ANC i valet. Samtidigt växer även nya fackföreningar fram, självständiga från ANC, till exempel det radikala gruvfacket Amcu.

Denna gång kanske det räcker med en "Good story to tell". Frågan är hur länge. 🌐

Progressive Alliance – ett samarbete för framtiden

I en allt mer globaliserad värld står vi inför stora utmaningar som ökande klyftor, klimathot och en handel som inte känner några landsgränser. Hur svarar vi som socialdemokrater på de här frågorna som är så avgörande för vår gemensamma framtid?

TEXT: ANDRINE WINTHER

Som parti kan vi göra en hel del. Men i samarbete med våra systerpartier och andra progressiva krafter världen över kan vi åstadkomma ännu mer. Därför har vi startat Progressive Alliance. Det är ett nätverk som erbjuder progressiva krafter att träffas och formulera socialdemokratiska svar på vår tids största

utmaningar. Förutom socialdemokratiska partier inbjuds även fackliga organisationer, tankesmedjor, stiftelser och oberoende organisationer att delta i våra konferenser för att vi ska få in flera viktiga perspektiv.

Bakgrunden är att Socialdemokraterna tillsammans med flera av våra systerpartier

under lång tid har arbetat för att reformera Socialistinternationalen (SI). SI präglas av gamla och tröga strukturer, och en ovilja hos flera medlemmar att göra någonting åt det. Att det tog så lång tid att utesluta den tunisiska diktatorn Ben Alis parti är ett sorgligt exempel på det.

Arbetet med att reformera SI går långsamt. Därför behövs Progressive Alliance. Samarbetet mellan våra partier ska inte hänga på en organisation. Vår politik kan inte vänta.

I oktober 2013 hölls ett första möte inom Progressive Alliance. Då träffades vi i Stockholm. Möten äger rum på olika platser i världen som i Montevideo, Manila och nu senast i Tunis. Det kändes särskilt bra att träffas just i Tunisien, där vårt systerparti Ettakatol bland annat har varit med och utformat en av världens mest moderna konstitutioner. I ett land som för bara fyra år sedan var en diktatur.

I kölvattnet av den ekonomiska krisen har människor över hela världen rest sig i protest mot orättvisor. Rörelserna har sett olika ut och satts igång på olika sätt. Men de har en sak gemensamt. Det är krav på demokratisk och social rättvisa.

Här finns en öppning för oss som socialdemokrater att presentera lösningar. Vår övertygelse är att schyssta jobb och sociala skyddsnät är en grundläggande förutsättning för en inkluderande tillväxt och en hållbar utveckling. Nu måste vi få andra att förstå varför. Därför är Progressive Alliance ett viktigt forum. 🌐

En av vår tids största tragedier

Flyktinglägret Zaatari i Jordanien vittnar om en av vår tids största tragedier. Tälten och barackerna som står uppställda i det torra ökenlandskapet är hem för över 100 000 flyktingar och utgör i dag världens näst största flyktingläger.

TEXT: ISABEL LUNDIN, PALMECENTRET

Som resultat av den nu tre år långa konflikten i Syrien är närmare en tredjedel av Syriens nästan 23 miljoner invånare på flykt. Enbart i grannländerna har 2,5 miljoner syrier sökt skydd, ett antal som ökat drastiskt. I oktober 2012 var antalet 300 000.

Zaatari, som skulle vara en tillfällig tillflyktsort, har blivit permanent hem för en befolkning stor som Linköpings. Majoriteten är barn. Trots det stora antalet människor i lägret utgör de bara en mindre del av de över 600 000 syriska flyktingar i Jordanien.

I gränsområdena mot Syrien har huspriserna ökat, i skolorna hålls undervisningen i dubbla skift och på sina håll har avloppssystemen kollapsat på grund av överbelast-

Flyktinglägret Zaatari i november 2012.

ning. De politiska och ekonomiska konsekvenserna är stora i ett land som redan sedan tidigare är präglad av fattigdom och instabilitet.

Situationen i Syrien påverkar hela regionen. Många viktiga handelsvägar går genom Syrien och har nu stängts av. Det gör att handeln mellan exempelvis Jordanien och Libanon helt har avstannat. I såväl Jordanien och Turkiet som i Libanon leder det

stora antalet flyktingar till demografiska utmaningar. Tydligast är detta i Libanon där maktindelningen mellan landets fyra etniska grupper hotas.

Konflikten i Syrien är en tragedi för alla de människor som drabbas. Det är en svår men helt nödvändig uppgift för världssamfundet få ett slut på våld och krig. En hel regions säkerhet, ekonomi och politiska stabilitet står på spel. 🌐

Tunisiens kvinnor vann maktkamp

– Den arabiska våren startade här. Nu tar vi nästa steg mot demokrati. Då ska kvinnorna ha lika rättigheter!

Det säger Lobna Jeribi – IT-expert, tunisisk s-parlamentariker och medförfattare till landets nya konstitution, som är en av världens mest progressiva.

TEXT: AGNETA CARLESON

Konstitutionen som klubbades genom i parlamentet i januari i år innebär en revolution av det tunisiska samhällslivet, på alla nivåer. Kvinnor och män ska ha lika villkor inom alla områden, öppenhet ska gälla inom offentlig förvaltning och religionsfrihet ska råda, för att nämna några betydelsefulla principer.

– Vi måste forma en mängd nya lagar, institutioner, myndigheter och verk för att förverkliga de här principerna, säger Lobna Jeribi, som är aktiv inom det tunisiska socialdemokratiska partiet Ettakatol och valdes in i landets parlament i valet 2011. Trots att Skype-bilden är lite suddig – vi talas vid per Skype – skymtar jag både beslutsamhet och oro i hennes ansikte.

– Det är en enorm utmaning!

Den kallas Jasminrevolutionen, det folkliga uppror som bröt ut i Tunisien i december 2010 efter att grönsaksförsäljaren Mohammed Bouazizi hållt bensin över sig själv och sin grönsaksvagn och tänt på. Mohammed Bouazizi dog av sina skador, men upproret spred sig som en löpeld i Tunisien och i länder som Egypten, Algeriet, Libyen och Jemen. Den arabiska våren stod snart i full blom.

– Människor protesterade mot fattigdom, orättvisor, klyftor och korruption, säger Lobna Jeribi. De vill ha en anständig politik och anständiga liv. Och det måste vi åstadkomma nu.

I flera grannländer har den arabiska våren gått över i bister vinter. Men, lite i skymundan, har Tunisien med den nya konstitutionen tagit flera steg mot reell demokrati. Hur gick det till?

En kvinnogrupp med kvinnor från alla partier i parlamentet, från extrem vänster till extrem höger, antireligiösa och islamistiska, hade en avgörande roll, berättar Lobna Jeribi, själv en av initiativtagarna till gruppen. Kvinnorna tog fram förslag på skrivningar som de kunde enas om och gick sedan till sina manliga partivänner för att förankra dem. I de flesta fall lyckades de få männen med sig.

– Jag kände att det var viktigt att samarbeta brett. Men jag insåg inte vilken kraft det fanns

BILD: FETHI BELAÏD/AFP

Parlamentsledamöter från olika partier under debatten om nya konstitutionen.

i det arbetet och att vi faktiskt skulle lyckas.

Lobna Jeribi beskriver sig själv som en praktisk och logisk person, handlingskraftig och resultatinkriktad. Och uppenbarligen har hon en alldeles speciell förmåga att få människor att samarbeta över partigränser och enas om visioner istället för att fastna i partistrider och ideologiska motsättningar. För det fanns krafter som ville stoppa samarbetet, säger hon.

– Men vi var hela tiden tillräckligt många som manade till sammanhållning och förklarade att om den här processen brakar ihop – då finns det ingen legitim regering som kan ta över, och då har hela kampen för demokrati varit förgäves.

Även experter, civilsamhället, lokalpolitiker, studenter och många andra deltog debatten om hur ett modernt, demokratiskt och rättvist Tunisien ska byggas, understryker hon.

– Det har varit kreativt, roligt och högt i tak.

Varifrån hämtade ni inspiration?

– Vi studerade konstitutioner från massor av länder. Sydafrika, Tyskland och Portugal var särskilt intressanta, de har ju alla genomlevt diktatur och förtryck och ändrat sina statsklick i grunden. Även Sveriges insyn i de offentliga systemen har vi tagit intryck av.

Grannlandet Marocko har nyligen antagit en ny konstitution med starka skrivningar om kvinnors rättigheter.

– Vi var alla överens om att vi måste bli lika bra som dem – och helst ännu bättre.

”

Jag kände att det var viktigt att samarbeta brett. Men jag insåg inte vilken kraft det fanns i det arbetet och att vi faktiskt skulle lyckas!

Lobna Jeribi är 40 år och har två söner, 5 och 8 år. Hon talar engagerat och inspirerat och ger intrycket av att vara en fullblodspolitiker. Men egentligen hade hon inte alls tänkt sig att jobba med politik. Efter skolan pluggade hon informationsteknik i Frankrike och tog en doktorsexamen. När hon återvände till Tunisien 2007 och startade ett IT-företag kände hon in på huden hur illa det var ställt med landet – kvinnornas svaga ställning, bristen på demokrati, fattigdomen och korruptionen.

– Ingen i min familj är politiskt intresserad, och jag visste inte vad jag skulle göra med mitt engagemang. Jasminrevolutionen kom som en dröm! Jag ville stödja Ettakatol och tog kontakt med dem. Och snart var jag partiarbetare på heltid.

Största utmaningen framöver?

– Att människor vågar ändra sin självbild och se sig som självständiga, ansvarstagande personer med demokratiska rättigheter. Det synsättet måste genomsyra vårt utbildningssystem, våra arbetsplatser och institutioner – hela vårt samhälle. Det tar tid – men är nödvändigt.

Vilket stöd önskar ni av de svenska socialdemokraterna i den här processen?

– Oj, oj, det finns mycket! Utbildning, organisering och att stärka kvinnorna är några områden. Och att ta fram ett bra valprogram för parlamentsvalet i höst. Vi vill naturligtvis bli största parti och bilda regering. 🌐

Allt svårare att vara oliktankande i Egypten

Efter de senaste årens stora samhällsförändringar går Egypten mot ett allt mer auktoritärt styre. Den 3 juli 2013 avsattes den folkvalde presidenten Mohammed Mursi från Muslimska brödrskapet. Sedan dess har den general som var ledande i avsättningen av Mursi, Abd al-Fattah al-Sisi, lett en interimregering som har fått ett allt starkare stöd hos delar av befolkningen.

TEXT: HELIN SAHIN, PALMECENTRET

Om den 3 juli var en kupp eller revolution är ett stort diskussionsämne i dagens Egypten. Och vilket ord man väljer beror på vilket läger man håller på: militären eller Muslimska brödrskapet. Stämningen blir mer och mer polariserad.

Samtidigt blir det allt svårare för människor att tala öppet om sina åsikter. Efter de många åren under diktatorn Hosni Mubarak finns en utbredd rädsla hos befolkningen för att uttrycka negativa åsikter om militären. Och det är farligare i dag att vara olik-

tänkande journalist i Egypten än det har varit någon gång sedan Mubarak avsattes.

– Jag bär ett foto på försvarsministern och general al-Sisi med mig i väskan, för att kunna ta fram dem om någon anklagar mig för att vara oppositionell, berättar en människorättsaktivist som inte vill framträda med namn.

Men många egyptier bär frivilligt al-Sisis porträtt i väskan. Personkulten kring honom växer sig allt starkare. För anhängarna representerar han den stabilitet som många har längtat efter under den oroliga tid som har rått sedan demonstrationerna mot

BILD: STRINGER

al-Sisi har tidigare varit Egyptens arméchef och försvarsminister.

”

Jag bär ett foto på försvarsministern och general al-Sisi med mig i väskan, för att kunna ta fram dem om någon anklagar mig för att vara oppositionell.

Mubarak inleddes i januari 2011.

Det finns sekulära och demokratiska partier. Men de lyckas inte få något starkt stöd hos befolkningen. En förklaring är att de inte har någon erfarenhet av att organisera sig politiskt. Det har däremot militären och Muslimska brödrskapet. De är helt enkelt bättre på att bygga upp organisationer och mobilisera anhängare.

Även om militären får ett allt starkare grepp om makten finns en viktig skillnad jämfört med situationen under Mubarak. Den stora andelen unga i landet har de senaste tre åren fått en insikt om den egna förmågan att förändra. Det är en insikt som ingen diktator vill se hos sin befolkning. 🌐

En öppning mot väst i Belarus

BILD: JENS OHLSSON

Urban Ahlin

– På grund av Rysslands agerande gentemot sina grannländer, som nu mot Ukraina, kommer Belarus att vilja öppna sig mot EU och väst. Här finns en möjlighet som vi måste ta, säger Urban Ahlin, Socialdemokraternas utrikespolitiska talesperson.

TEXT: JOHN RUNESON, PALMECENTRET

Han reste till Belarus första gången i mitten av 1990-talet. Det var strax efter att president Lukasjenko kom till makten. Sedan

dess har landet avskärmat sig mer och mer från omvärlden. Men för att balansera Rysslands ökade inflytande i Östeuropa kommer Belarus nu att vända sig mer mot väst, tror Urban Ahlin.

– Då måste vi fundera på hur vi kan använda det här tillfället så bra som möjligt. Vi som socialdemokrater kan ha samarbeten med belarusiska partier, till exempel kring hur man kan få in fler unga i politiken och kring jämställdhet. Och som land borde Sverige arbeta för att få bort viseringsavgiften.

När Polen och Litauen gick med i EU och Schengen blev det dyrt och krångligt för belarusier att besöka sina grannländer i väst.

– Det här har inneburit att EU har rest bar-

”

riärer mellan Belarus och EU för vanliga belarusier. Det ska vi inte göra om vi vill bidra till att landets självpåtagna isolering lättar.

riärer mellan Belarus och EU för vanliga belarusier. Det ska vi inte göra om vi vill bidra till att landets självpåtagna isolering lättar.

Sverige har särskilt goda möjligheter att påverka situationen inte bara i Belarus, utan i många länder i forna Sovjetunionen.

– Sverige kan spela en jättestor roll för utvecklingen i länderna i forna Sovjet. De gick från total planekonomi till en rövarkapitalism som de önskar sig bort ifrån. Sverige med vår välfärdsmodell betraktas som ett mitt emellan-land. Och vi är inte heller Natomedlemmar. Därför har

vi, i jämförelse med många andra länder, fantastiskt bra förutsättningar att jobba i de här länderna. Det är ett viktigt skäl till att vi borde satsa mer på utvecklingssamarbete i Kaukasus och Centralasien. Men vi kan börja med att göra ett ännu bättre arbete i vårt gemensamma grannskap med Ryssland. 🌐

KAMPANJ MOT DÖDSSTRAFF

– när musik kan nå fler än politik

Belarus är det enda land i Europa som tillämpar dödsstraff. Sedan 1997 har fler än 400 människor avrättats.

Med risk för repressalier pågår musikprojekt för att stoppa avrättningarna.

– Konst och musik kan vara mer effektivt än politiska paroller, säger juristen Marina Adamovitj.

TEXT: MARIA SÖDERBERG

– Att domstolar dömer människor till döden i vårt land är så vanligt att få ens protesterar. Det är en hotfull gest mot medborgarna och har inget med brottsbekämpning att göra.

Det säger juristen och läkaren Marina Adamovitj. Hon arbetar vid ett rättighetscenter i Minsk där hon är engagerad i en grupp anhöriga till politiska fångar. Som hustru till den socialdemokratiska ledaren Mikola Statkievitj vet hon mycket om de villkor som omger fängelsevistelser.

– Efter presidentvalet 2010 dömdes han till sex års fängelse i Belarus för uppvisning mot staten. Hans straff innebär periodvis isolering, jag får bara träffa honom några gånger per år och det förekommer inga permissioner.

Hon beskriver hur fängelseledningen försöker bryta ned honom.

– De vill att han ska skriva på en nådeansökan.

Som jurist och anhörig deltar Marina Adamovitj i många sammanhang för att uppmärksamma situationen i fängelserna. Men inget är så förnedrande och drastiskt som dödsstraffet, menar hon. Hon välkomnar särskilt ett initiativ som startats av musikproducenten Searhei Budkin i samarbete med människorättsorganisationen Vjasna.

– Konst och musik kan vara mer effektivt än politiska paroller.

Det var trötthet över just paroller, men i detta fall inom journalistiken, som fick Searhei Budkin att överge tidningsvärlden och satsa på musik- och filmprojekt. Han är 32 år och ett barn av perestrojkan och glasnost. Under hela hans uppväxt har det funnits en väntan på att något ska, eller måste, bli bättre.

Vi träffas i Vilnius, bara 15 minuters tågresa från den belarusiska gränsen, i det som tidigare var KGB:s högkvarter. I dag finns här ett museum om Förintelsens offer. Varje dag besöker hundratals människor de korridorer

Marina Adamovitj

BILD: MARIA SÖDERBERG

Han fick en förfrågan om att göra ett musikprojekt om dödsstraff i dagens Belarus, accepterade och anlidade några av landets främsta musiker och poeter. I september 2013 spelade de en livekonsert som sändes över Internet. För att inte bli avbrutna eller trakasserade arrangerades konserten i polska Bialystok, en annan gränsstad till Belarus.

Tack vare Internet är varken Searhei Budkins eller andras röster och engagemang tystade.

– Vi lever i flera världar i dag, säger han, isoleringen är inte lika påtaglig som förr.

– Tyvärr kan inte alla i Belarus följa det vi gör. Fritt Internet existerar inte på allmänna inrättningar, och många har fortfarande inte råd koppla upp sig, men hela världen kan, om de vill, ta reda på vad som pågår.

Musikprojektet skulle bli en engångsaktivitet. Searhei Budkin är oerhört noga med att inte trötta ut publiken.

– Liksom med andra idéer som jag arbetat med vill jag presentera ett tema på ett oväntat sätt, så blev det också här. Kulturens former kan nå människor där det politiska intresset stannat av. 🌐

och celler som var i bruk fram till 1991 när Sovjetunionen upplöstes. När vi står i det rum som tidigare var avrättningsplats – och där fångarna sköts med en kula i nacken, en metod som också praktiseras i dagens Belarus – frågar jag Searhei Budkin när han började fundera på straff och fängelser.

– Det måste ha varit i skolan ... vi läste texter av författare som alla dog 1937. Jag började ta reda på mer på egen hand och förstod att det var Stalin som hade beordrat att de skulle avrättas.

”

Att domstolar dömer människor till döden i vårt land är så vanligt att få ens protesterar. Det är en hotfull gest mot medborgarna och har inget med brottsbekämpning att göra.

En av de musiker som har deltagit i musikprojektet mot dödsstraff är Zmitser Vajtsiusjkevitj. Han deltog även i en manifestation i Sverige mot dödsstraffet i Belarus nyligen, där Palmecentret var en av arrangörerna. Från Medborgarhusets trappa i Stockholm ropade han ut: "Konsten är en av den mänskliga naturens mest högtstående yttringar – dödsstraffet en av dess lägsta."

BILD: MARIA SÖDERBERG

Solidariteten är alltid ömsesidig

I början av året hade Palmecentret ett möte i Pretoria där vi samlade företrädare för våra projekt i Namibia, Sydafrika och Zimbabwe. För första gången deltog också de svenska medlemsorganisationer som driver projekt i södra Afrika. Det blev ett fantastiskt utbyte av erfarenheter och kunskap. Gruvarbetare, metallarbetare och lantarbetare från södra Afrika diskuterade kampen för bättre arbetsvillkor med kollegor från Sverige. Och det var tydligt att vi alla hade mycket att lära av varandra.

I Palmecentrets medlemsorganisationer finns gott om människor med erfarenhet av att bygga starka och demokratiska organisationer

BILD: ANGELICA ZANDER

och som vet folkbildningens betydelse för demokratiutvecklingen. Därför försöker vi få ännu fler medlemmar att engagera sig i olika projekt.

Ofta handlar Palmecentrets arbete om att sammanföra människor som delar målsättning och engagemang, men verkar på olika platser eller i olika länder. Mötet i Sydafrika

är ett exempel, ett annat är Palme Center Academy. Det är ett projekt som sedan några år drivs av Socialdemokraterna och Palmecentret och samlar unga politiker från olika delar av världen. För "trots skillnaderna finns det också stora likheter mellan de problem som en ung politiker kan möta i Angola, Filippinerna, Kurdistan och Palestina", som Mohammed Saed, ung politiker från Fatah, sa vid ett seminarium inom Palme Center Academy 2014.

Under några år på 1990-talet var jag i min roll som vice ordförande för LO ledamot av styrelsen för Palmecentret. Då försökte vi svara mot de oändliga behov av stöd till demokratiutveckling som fanns inte minst på Balkan och i delar av vårt närområde i Östeuropa. När detta skrivs, nästan 20 år senare, har situationen avsevärt förbättrats i exempelvis Burma medan tiden nästan har stått still i Belarus och förvärrats i Ukraina.

I dessa tre länder finns människor som riskerar sin egen säkerhet för att skapa ett bättre samhälle. Och det gäller var vi än arbetar, har arbetat eller kommer att arbeta. Överallt finns människor som kämpar mot förtryck och för jämställdhet, mänskliga rättigheter, demokrati och fred.

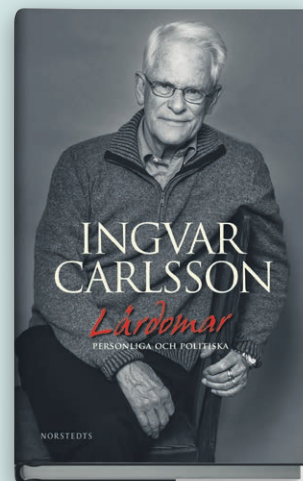
Palmecentrets roll är att stödja deras arbete och kamp. En grundtanke i vårt arbete är att alla människor ska kunna ta makten över sina liv. Och då är tilltron till människors egen förmåga lika viktig. Därför var det så glädjande att vara med om mötet i Pretoria. På flyget hem tänkte jag att mina erfarenheter hade haft en viss betydelse i våra gemensamma diskussioner under konferensen. Men ännu tydligare framstod de nya kunskaper och insikter som jag fått med mig hem. Solidariteten är alltid ömsesidig!

Wanja Lundby-Wedin

Ordförande Olof Palmes Internationella Center

VINN FINA PRISER!

Svarsformulär finns på www.palmecenter.se. Du kan också skicka svaren som e-post till info@palmecenter.se

A. När drabbades Filippinerna av supertyfonen Haiyan?

- 1. På julafton 2013
- X. 24 oktober 2013
- 2. 8 november 2013

B. Vad heter SSU:s systemorganisation i Burma?

- 1. DPNS
- X. YNS
- 2. YES

C. I vilket land finns partiet EFF som leds av Julius Malema?

- 1. Sydafrika
- X. Zimbabwe
- 2. Namibia

D. Vad heter Stefan Löfvens stora internationella projekt?

- 1. Progressive Alliance
- X. Peace and Love
- 2. A New Global Deal

E. Hur många människor har avrättats i Belarus sedan 1997?

- 1. Fler än 400
- x. Ingen
- 2. 50

första pris

Första pris är ett signerat exemplar av Ingvar Carlssons nya bok.

andra pris

tredje-femte pris